

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Дергач Я.О., здобувач вищої освіти*,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Проблема антикризового управління підприємств в Україні набула особливої гостроти в умовах повномасштабної війни. Нестабільність економічного середовища, перебої в ланцюгах постачання, зниження попиту та інші негативні фактори створюють значні виклики для вітчизняного бізнесу. Одним з найгостріших питань, що постають перед українськими підприємствами, є загроза банкрутства. Сільське господарство та юриспруденція стали найбільш вразливими секторами української економіки у 2023 та на початку 2024 року. За даними статистики, у 2023 році припинили свою діяльність 605 агропідприємств, що складає 14,9 % від загальної кількості закритих компаній. Юридичний сектор також зазнав значних втрат. Якщо у 2021 році припинили свою діяльність 197 юридичних компаній, то у 2023 році їх кількість зросла до 224, а в I кварталі 2024 року – до 104. Це свідчить про погіршення ситуації на юридичному ринку. Юридичний сектор особливо постраждав під час повномасштабної війни. Частка компаній, що надають юридичні послуги серед усіх ліквідованих підприємств зросла вдвічі, з 2,3 % у 2021 році до 4,7 % за період війни [1].

Метою дослідження є розробка інструментів для запобігання банкрутства підприємств та розуміння економічних причини їх виникнення. Це необхідно для сталого розвитку економіки, оскільки банкрутства призводять до втрати робочих місць та зменшення податкових надходжень.

Банкрутство – це процедура, за якої суд визнає нездатність підприємства виконати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами. Це відбувається, коли всі спроби відновити платоспроможність, такі як реструктуризація боргів чи зміна бізнес-моделі, виявляються безуспішними. Банкрутство є крайнім заходом і зазвичай призводить до ліквідації підприємства [2].

* Науковий керівник – Федоссева Г.С., д.е.н., доцент

Часто антикризове управління асоціюється з реагуванням на вже існуючі проблеми. Однак, більш ефективним підходом є проактивне управління ризиками, спрямоване на запобігання кризовим ситуаціям. Це передбачає постійний моніторинг діяльності підприємства, ідентифікацію потенційних загроз та розробку заходів для їх нейтралізації. Антикризове управління спрямоване на вирішення проблем, з якими стикаються підприємства. Ця система базується на певних принципах, які допомагають запобігти банкрутству.

Підприємство, яке опинилося в кризі, має вирішити два основних завдання: по-перше, стабілізувати свою фінансову ситуацію та відновити платоспроможність. А по-друге, усунути причини, які призвели до кризи. Для цього необхідно розробити нову стратегію розвитку і провести реорганізацію бізнесу, щоб уникнути повторення подібних проблем у майбутньому[3]. Кожне підприємство потребує індивідуального підходу до антикризового управління. Ця система має бути не просто набором правил, а живим організмом, який розвивається разом з компанією. Вона повинна враховувати специфіку діяльності підприємства, його розмір, галузь і інші фактори. Антикризове управління можна розділити на два основних етапи: проактивний і реактивний. На першому етапі ми намагаємося запобігти виникненню кризи, а на другому – вирішуємо проблеми, які вже виникли. Банкрутство – це точка неповернення, коли всі можливості для відновлення бізнесу вичерпані [4]. Антикризове управління використовує ті ж інструменти, що й звичайне управління, але застосовує їх у особливих умовах. Крім того, воно передбачає додаткову функцію – діагностику кризи. Ця функція дозволяє своєчасно виявити проблеми і вжити необхідних заходів [5].

Виходячи з даного дослідження можна стверджувати, що багато підприємств сьогодні стикаються з фінансовими труднощами. Щоб допомогти їм вижити і розвиватися, необхідні ефективні інструменти управління. Антикризове управління – це саме такий інструмент. Воно дозволяє не тільки стабілізувати фінансову ситуацію, але й вивести підприємство на новий рівень розвитку. Щоб уникнути банкрутства, підприємствам необхідно регулярно проводити всебічний аналіз свого фінансового стану. Регулярний аналіз фінансового стану та впровадження антикризових заходів – це найкращий спосіб забезпечити стабільність бізнесу. Банкрутство – це крайній захід, до якого слід вдаватися лише в крайніх випадках.

Література:

1. Велика війна: частка закритих юридичних компаній зросла у 2 рази. *Веб-сайт: Скільки Скільки*. 2024. URL: <https://skilky-skilky.info/velyka-viyna-chastka-zakryttiv-iurydychnykh-kompaniy-zrosla-u-2-razy/> (дата звернення: 10.02.2025).
2. Кодекс України з процедур банкрутства. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 19. Ст. 74.
3. Боронос В.Г., Плікус І.Й. Управління фінансовою санацією підприємств: навчальний посібник. Суми, 2010. 437 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/87783/3/Boronos.pdf;jsessionid=2D6CDB04A6940C2FD E2C59DE3717186B> (дата звернення: 10.02.2025).
4. Бондар М.І. Оцінка ймовірності фінансової неспроможності та банкрутства підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 5. С. 20-25.
5. Шапурова О.О. Сутність, завдання та принципи антикризового управління. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2009. № 1 С. 228-232.

ФІНАНСОВИЙ КОМПЛАЄНС ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Дорош В.Ю., кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4111-9337>

Московчук А.Т., кандидат економічних наук, доцент,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8355-0846>

У сучасному світі глобалізація сприяє інтеграції економік різних країн, що вимагає уніфікації стандартів та нормативних вимог у сфері фінансів та корпоративного управління. Одним із ключових механізмів забезпечення відповідності міжнародним та національним вимогам є фінансовий комплаєнс. Він не лише допомагає запобігати фінансовим злочинам, таким як відмивання грошей, шахрайство та ухилення від сплати податків, а й підвищує довіру до фінансових установ, сприяє прозорості та стабільності фінансової системи. Фінансовий комплаєнс – це не просто формальне виконання законів, а й важливий елемент ефективного управління, що забезпечує стабільність, прозорість та адекватну поведінку з боку зацікавлених сторін.